What Is Strategic Foresight?

RIIGIKANTSELEI

Mis on strateegiline tulevikeseire?

Uuendatud 21.08.2025

Table of contents

Näide: Soome ja teiste riikide tulevikeseire ökosüsteem **3**

Näide: Soome ja teiste riikide tulevikeseire ökosüsteem

Soomes loodi juba 1993. aastal parlamendi tulevikukomisjon (*Eduskunta tulevaisuusvaliokunta*) eesmärgiga süsteemsemalt tulevikumõtlemist ja strateegilist planeerimist poliitikakujunduses arvestada[5]. Komisjon koosneb 17 parlamendiliikmest ning toimib mõttekojana, keskendudes tuleviku-, tehnoloogia- ja teaduspoliitikale. Komisjoni peamine ülesanne on luua dialoog valitsusega oluliste tulevikuvõimaluste ja -probleemide üle. Valitsus on kohustatud vähemalt kord valimistevahelisel perioodil esitama parlamendile **tulevikuraporti**, mis käsitleb Soome tulevikuväljavaateid[6]. Raportisse kogutakse oluliste tulevikusuundade kohta teavet igalt ministeeriumilt. Tulevikukomisjon koostab sellele raportile oma vastuse, aidates seeläbi ühtlustada arusaamu suurtest väljakutsetest enne nende muutumist pakilisteks.

Alates 2017. aastast esitab valitsus tulevikukomisjonile ka Agenda2030 ehk jätkusuutlikkuse tegevuskava rakendamise aruande. Lisaks avaldab komisjon arvamust valitsuse aruannete, eelarve ja tulevikeseire projektide kohta ning koostab ühiskonna ja tehnoloogia arengut käsitlevaid aruandeid. Komisjonil on vabadus valida ise käsitletavaid teemasid, mis võimaldab paindlikult reageerida esilekerkivatele küsimustele.

Soome tulevikukomisjoni tegevust hinnatakse rahvusvaheliselt kui eeskujulikku näidet tulevikumõtlemise integreerimisest riigijuhtimisse[7]. Soomes toetab poliitikakujunduse tulevikeseire järjepidevust ka tugev tulevikumõtlemise ökosüsteem, mis hõlmab nii SITRA tulevikeseire tööd, tulevikumõtlemise ja strateegilise planeerimise õppekavasid ülikoolides kui ka meetodite laialdast kasutamist eraettevõtetes. Soomlased kasutavad tänu headele teadmistele enne poliitikameetmete valikut tihtipeale stsenaariumide loomist ja tulevike visioneerimist. Näiteks protsessis *"Soome kui maailma turvalisim riik aastaks 2035"* kasutati tulevikeseiret, et luua soovitud tulevikupilt sisejulgeolekust ja immigratsioonist aastaks 2035. Selle põhjal analüüsiti, milliseid samme ja strateegiaid oleks vaja rakendada erinevates võimalikes tulevikuoludes, et soovitud visioon teoks teha[8].

Lisaks Soomele on mitmes teises riigis loodud regulaarne avaliku sektori tulevikeseire protsess.

KANADA JA SINGAPURI AVALIKU SEKTORI TULEVIKESEIRE LÄHENEMISED[9]

- Kanadas on strateegilise tulevikeseire süsteemi keskmes *Policy Horizons Canada*, mis tegutseb valitsuse tuleviku mõttekojana. Selle ülesanne on uurida strateegilisi alternatiive ja trende, et aidata poliitikakujundajatel paremini valmistuda pikaajalisteks muutusteks ja võimalusteks[10].

- Singapuris loodi juba 1995. aastal peaministri büroo juurde stsenaariumide loomise osakond (*Scenario Planning Office*). Praegu juhib tulevikutööd peamiselt strateegiliste tulevike keskus (*Centre for Strategic Futures (CSF)*), mis tegeleb tuleviku-uuringutega ja strateegilise koostöö koordineerimisega valitsuse tasandil. Lisaks töötab strateegilise tulevikeseire üksus (*Strategic Foresight Unit*), mille ülesandeks on integreerida tulevikuoskused ja -analüüs ministeeriumide eelarve- ja planeerimistöösse. Singapuri valitsuse eelnevad tulevikeseire harjutused, näiteks

- pandeemiate teemal on olnud abiks COVID-19 pandeemiale reageerimisel[11].

Mitmed riigid, näiteks Leedu, Slovakkia, Itaalia, Malta ja Iirimaa on oma avaliku sektori tulevikeseire lähenemise ja võimete loomisel saanud tuge OECD-lt. OECD juures tegutseb ka riikide tulevikeseire võrgustik[12]. Avaliku sektori tulevikekindlat poliitikakujundust toetavad veel Euroopa Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuse (JRC) tulevikeseire keskuse tööriistad[13] ja Euroopa strateegia- ja poliitikaanalüüsi süsteemi (ESPAS) trendianalüüs ja horisondiseire[14].

5 Soome tulevikeseire ökosüsteemis on toimumas muudatused (17.07.2025 andmetel) innovatsioonifond Sitra on võtnud üle riikliku tulevikuvõrgustiku koordineerimise. Sitra on samuti muutmas oma tulevikuseire mudelit, keskendudes senisest enam nn varajastele signaalidele. Peaministribüroo ja valitsus laiemalt arendavad digitaalset platvormi, mille eesmärk on võimaldada pidev tegutsemiskeskkonna muutuste jälgimine. Valitsuse tulevikuaruande koostamise protsessi on plaanis reformida käesoleva valitsusperioodi lõpupoole.

6 Vaata ka: **Government Report on the Future**

7 Vaata ka OECD OPSI analüüsi Soome ettevaatava valitsemise (*anticipatory governance*) kohta siin: **Anticipatory Innovation Governance Model in Finland**

8 Vaata ka: **Suomi maailman turvallisimpana maana 2035 -polkuja sisäasiainhallinnon toivottuun tulevaisuuteen**

9 Loe lisaks SOIFi riikide tulevikeseire hindamisest 2021. aastal: **Features of effective systemic foresight in governments around the world**

10 Vaata ka: **Policy Horizons Canada**

11 Loe lisaks Singapuri kohta: **Centre for Strategic Futures** ja **The Centre for Strategic Futures in Singapore**

12 Vaata ka: **OECD Government Foresight Community (GFC)**

13 Vaata ka: **Competence Centre on Foresight**

14 Vaata ka: **European Strategy and Policy Analysis System (ESPAS)**

Uuendatud 21.08.2025